Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 75. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 21-го КВІТНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ—FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 21, 1955. No. 75. VOL. LXII.

НАЙВИЩИЙ СУД КВЕСТІОНУЄ УРЯДОВУ ПРОГРАМУ ЛЬОЯЛЬНОСТИ

Вашингтон. — Найвищий Суд вирішує справу звільнювання урядовців з їхніх урядових становищ на основі того, що проти них є доводи секретних свідків, які обвинувачують їх в нельояльності до уряду ЗДА. Професор медицини Єйльського університету д-р Джан Пуннет Пітерс вніс скаргу до Найвищого Суду проти того, що його звільнено з урядового становища на основі таємних інформацій про його нельояльність, це значить про те, що він, ніби то, мав мати зв'язки з комуністичною партією. Адвокати д-ра Пітерса твердять, що це незгідне з конституцією цієї країни очорнювати якусь особу, яка не має можности особисто опрокинути зізнання свідків, та сконфронтуватися з цими свідками. Адвокат Торман Арнолд заявив, що найважливішою процедурою тут повинна бути особиста конфронтація з цими свідками, які зізнавали секретно проти д-ра Пітерса. Адвокат Пол Портер заявив, що виконний уряд не має права „засуджувати якусь особу як нельояльну", бо перед тим повинна відбутися явна розправа в суді, під час якої оскаржений мав би право боронитися. Окрема провірочна комісія ствердила, що д-р Пітерс є льояльний до уряду ЗДА, але все ж таки д-ра Пітерса звільнено з його урядового становища. Асистент генерального прокуратора Ворен Е. Вурджер заявив, що адміністрація має право звільняти своїх урядовців, коли начальники якоїсь установи мають переконання, що дані урядовці небезпечні для країни. Найвищий Суд зажадав, щоб уряд предложив в цій справі всі свої таємні інформації про д-ра Пітерса, на що представник уряду погодився.

Сенатська комісія підтримує торговельний договір Айзенгавера

Вашингтон. — Сенатська Фінансова Комісія більшістю 8 до 7-ми голосів відкинула внесок республіканського сенатора, згідно з яким продовжено б взаємний договір ЗДА з закордоном тільки на два роки, а не на три, як цього домагається уряд. Але це голосування не остаточне, тільки пробне і воно свідчить про те, що Сенат не радо погоджується на те, щоб президент мав повну волю в вирішуванні знижки мита від ввожуваних товарів. Демократи врятували покищо урядову пропозицію про трирічне продовження взаємного торговельного договору з закордоном, але існує можливість, що на повному Сенаті урядовий проєкт не знайде потрібної більшости. В цьому проєкті уряд домагається також цього, щоб президент мав повновласть кожного року зменшувати мито від імпортованих товарів на 5 відсотків, отже впродовж трох років він міг би зменшити мито на 15 відсотків. П'ять республіканців і два демократи були за поправкою, щоб договір продовжити тільки на два роки, це значить до 30 червня 1957 року, а п'ять демократів і два республіканці були проти цієї поправки. Але згідно з реґулямином може голосувати і неприсутній сенатор. Цим шостим демократичним сенатором був сенатор Рассел Б. Лонґ, який телефонічно заявився проти поправки, і таким способом врятував із далекої Луїзіяни урядовий проєкт. Проти зменшення мита на закордонні товари найзавзятіше виступав республіканський сенатор Джордж В. Малон, який заявив, що „він проти трирічного, дворічного, однорічного і навіть три мінутового" продовження повновластей президента на зменшування мита від імпортованих товарів. Голова цієї комісії сенатор Гаррі Ф. Вирд заявив журналістам, що це тільки пробне голосування, і що повний Сенат не мусить звертати уваги на те, як цю справу вирішувала Сенатська Фінансова Комісія.

Ніксон каже, що капітуляція гірша за атомову війну

Вашингтон. — Віце-президент Ричард М. Ніксон промовляв на 64-ому Континентальному Конґресі Дочок Американської Революції і заявив, що тільки „єдина річ може бути гірша за атомову війну — а це капітуляція" перед ворогом. Ніксон сказав, що вільні народи об'єдналися проти комуністичної загрози „не тільки для миру, але для миру без капітуляції". Коли ми про це думаємо, говорив віце-президент до 4,000 слухачок, які його щиро оплескували, — то ми мусимо мати віру і довір'я до тих людей, які тепер керують політикою ЗДА. В своїй промові Ніксон натякнув на недавні обвинувачення бувшого президента Гаррі Трумана, який твердив, що в Айзенгавера немає рішучости в закордонній політиці. На думку Ніксона „президент Айзенгавер знає, що робить", бо він є найбільш кваліфікована особа до того, щоб „вести державу до миру без капітуляції" перед ворогом.

В АМЕРИЦІ

● **Бувший президент** Гаррі Труман заявив на Сенатській Комісії закордонних справ, що тільки почуття гумору допомогло йому пережити важкі роки президентури. „Кожна людина, сказав Труман, яка займала б те становище, яке займав я, і не мала б почуття гумору, не була б тепер жива".

● **Еспанський міністер** рільництва Рафаель Кавестані прибув до Вашинґтону на переговори в справі закупу надвишки харчів, які назбиралися в цій країні. Кавестані залишиться в ЗДА на чотири тижні.

● **Бувший** демократичний кандидат на президента Адлей Е. Стівенсон відлетів із Ню Йорку літаком до Африки. З ним поїхав і спільник його адвокатської фірми Вільям МекКормік Блер. Стівенсон заявив, що не може нічого сказати в справі своєї кандидатури на президента в 1956 році, бо ще „не знає, чи його потребуватимуть і бажатимуть" на цей пост.

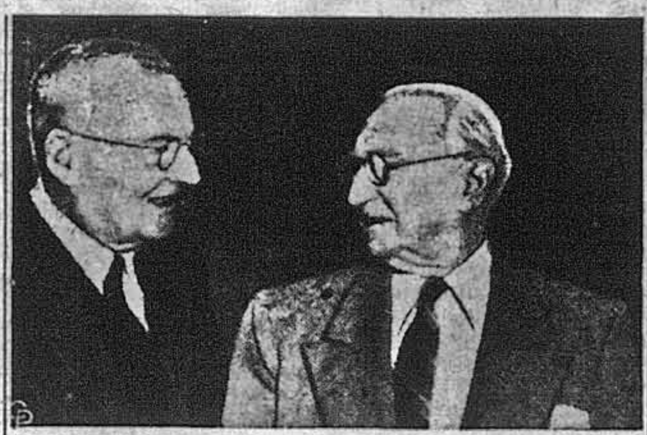
● **Винахідник вакцини** проти поліо, д-р Солк, відмовився виступати у фільмі на тему продукції цієї вакцини... „Я мушу продовжувати нашу роботу — сказав д-р Солк, — бо я працюю в лябораторії, збудованій за громадські гроші. Чи я маю в ній працювати, чи стати кіновою зіркою?"

● **Департамент торгівлі** повідомляє, що в стейті Ню Джерзі найнижчі податки з усіх стейтів ЗДА: в цьому стейті вони становлять тільки 39.85 доляра на особу. Стейт Делевер має найвищі податки — 117.28 доляра на особу.

● **Перша американська** армія в числі 475,000 вояків, братиме участь у „переведенні протинаступу через ріку Райн", хоч ці маневри відбуватимуться недалеко військового табору Кілмер в стейті Ню Джерзі. В цих маневрах послуговуватимуться „атомовою зброєю та керованими стрільнами".

● **Прокуратор ЗДА** в Східньому Дистрикті Ню Йорку Лінард П. Мур заявив, що в 1954 році число злочинів в його окрузі дійшло до 379, а 1952 році становило 250.

● **Сто вояків** із 21-ої заприязненої країни, які студіюють в Армійському Сиґналізаційному Корпусі в Форт Манмуті, Ню Джерзі, 22 квітня поїдуть на прогулянку до Вашинґтону, де оглядатимуть Білий Дім, Пентаґон, пам'ятники Линколна, Джеферсона та Вашинґтона, а також відвідають Морську Академію.

Державний секретар Джан Фостер Доллес в розмові з лідером демократичної більшости і головою Сенатської Комісії Закордонних Справ сен. Волтером Ф. Джорджом під час сесії цієї Комісії в справі опублікування Ялтинських документів.

Ялтинські документи оголошено під натиском публічної опінії

Вашингтон. — Сенатська Комісія закордонних взаємин переслухувала на три і півгодинній сесії державного секретаря Доллеса в справі опублікування Ялтинських документів. Доллес заявив, що конференція в Ялті була з усякого поляду радше корисною а не шкідливою для ЗДА. Що ж до закидів, що публікація Ялтинських документів була несвоєчасною і пошкодила З'єдиненим Державам в опінії світу, то Доллес підкреслив, що час для публікації документів вибрано цілком відповідний і то з огляду передусім на міжнародну ситуацію. Крім того оголошено ці документи в періоді міжпартійної тиші, щоб вони не впливали на вислід тих чи інших виборів. Далі заявив Доллес, що про доцільність опублікувати Ялтинські документи висловилися позитивно всі три його демократичні попередники — Стеттініюс, Юн., який опублікував свої спогади і документи про Ялтинську конференцію в книжці „Рузвелт і росіяни", Бирнс, який в надрукованих спогадах згадав чимало подробиць про цю конференцію і вкінці Дін Ачесон, який висловився за публікацією спогадів Стетініюса. Крім того плян видання Ялтинських документів апробував сам Конґрес, асиґнуючи потрібні кошти на вибір, опрацювання і надрукування документів. Але найважливішою причиною публікації Ялтинських документів було — на думку Доллеса — домагання публічної опінії, яка хотіла знати правду про Ялту не в таких чи інших уривках, але в повному обсязі. Що ж до закиду деяких сенаторів, що одна з американських газет — Ню Йорк Таймс — одержала відбитку документів ще перед їх офіційною передачею до публічного відома, то Доллес не вважає цього проступком. Це допомогло довести до відома всього громадянства повний текст документів в рекордово скорому часі.

Сенатор Джордж не вірить в комуністичний напад на Формозу

Вашингтон. — Демократичний сенатор Волтер Ф. Джордж, голова Сенатської Комісії Закордонних Справ, заявив журналістам після зізнань державного секретаря Джана Фостера Доллеса, що він не вірить в те, щоб китайські комуністи вже тепер приготовлялися до нападу на Формозу. Про цю загрозу говорив недавно Доллес із президентом Айзенгавером, який відпочивав в Оґесті в Джорджії. Сенатор Джордж заявив, що сам Доллес не знає напевно, чи це нова підготова китайських комуністів, чи тільки розвідка подала про неї спізнені інформації. Доллес заявив президентові, що китайські комуністи розбудували своє летунство, приготовляючись до офензиви на Формозу. Тепер Доллес заявив перед комісією в Сенаті, що він не може напевно сказати, чи комуністична активність напроти Формози свідчить про те, що комуністи готуються вже тепер заатакувати Формозу.

Голови трьох американських спілок за підвищення мінімальної платні

Вашингтон. — Джейкоп С. Потофскі, президент Юнії Об'єднаних Робітників, КІО, звернувся до Конгресу з пропозицією ухвалити мінімальну платню у висоті 1.25 доляра, щоб таким чином усунути „нездорову конкуренцію". Своє домагання висловив Потофскі на переслуханні в Підкомісії Праці і Суспільної Опіки, куди його покликано разом з президентом Юнії Текстильних Робітників, АФП, Антоні Веленте і президентом Юнії Працівників Роздрібних, Гуртових і Департаментових крамниць, КІО, Максом Ґрінберґом. „Здорова конкуренція — заявив Потофскі — є життєвою в системі вільних підприємств, що її ми маємо в цій країні. Але конкуренція побудована на заробітних платнях, які нижчі від встановленого стандарту, і ведена на рахунок робітників — не є здоровою. Вона є не тільки загрозою для нашого життєвого стандарту, але й небезпекою для нашого загального добробуту в найширшому розумінні". Представники уряду рекомендували в цій підкомісії підвишку мінімальної платні з 75 центів до 90 центів.

Світової слави астроном про неможливість летіти на Марс

Ню Йорк, Н. Й. — Сюди прибув один із найбільших авторитетів у дослідженні світових просторів англійський королівський астроном сер Гаролд Спенсер Джовнес, директор славної обсерваторії в Ґрініч в Англії. Він заявив журналістам, що в цьому столітті, ані в найближчих двох сторіччях, немає можливости, щоб люди могли дістатися на Марс або на Меркурій. Джовнес казав, що здійснювання таких проєктів лету на Марс при помочі штучнозбудованого сателіта в просторах коштувало б багато грошей, і якби навіть такий лет здійснився, то він не дав би якихсь нових цікавих відомостей про всесвіт. Мрії про міжплянетарні подорожі називає цей учений „молодечою фантазією". Сер Гаролд має дістати Медалю Рітшенгавза в Филаделфійському Френклінському Інтитуті і має бути на зборах Американського Філософічного Товариства в Филаделфії, а пізніше має від'їхати до Оттави в Канаді.

● **Науковці** Шикаґівського університету повідомляють, що промені „Бета", випродуковані з ізотопу хемічного елементу ітрію, дають більший успіх при лікуванні пістряка мозку, як хірургічні операції.

ЖУКОВ ЗАКЛИКАЄ ДО „СПІВІСНУВАННЯ"

Ню Йорк. — Маршал Георгій Жуков, совєтський військовий міністер, звернувся з з посереднім закликом до президента Айзенгавера, щоб той ужив мирних заходів для встановлення „співіснування" між недавніми воєнними союзниками. Свій заклик Жуков зробив у формі звернення до Клюбу Заморської Преси з нагоди його щорічного бенкету, на якому роздається нагороди за різні пресові осяги. Клюб звернувся з просьбою висловитись до Жукова й інших визначних постатей у світі. Між порадами, що їх дає Жуков, є: відмова від усяких дій, які створюють воєнну атмосферу, як напр. чванькуваті заяви про силу атомової зброї та погрожування нею неназваному ворогові; зліквідування заморських військових баз і відкликання своїх військ з чужих територій; невмішування надалі в чужі внутрішні справи та присилування „адвокатів війни" замовчати. У своєму зверненні Жуков зазначує: „Користаю з нагоди, щоб висловити свої добрі бажання президентові Айзенгаверові, моєму колезі в переможній боротьбі проти фашистської Німеччини і в Контрольній Раді Берліну". „Я певний, каже далі Жуков, що він (Айзенгавер) пам'ятатиме наші спільні заяви (з Ялтинської конференції) про мирові інтенції наших країн і зробить все, що найліпше, для практичного закріплення справи миру". Президент Айзенгавер не висловився про те звернення Жукова. Пресовий секретар президента Айзенгавера Гаґерті заявив, що „Жуков не сказав нічого, чого ми не казали вже багато разів."

Чу Ен-лай хоче „співіснування" і — погрожує

Бандунг. — Комуно-китайський прем'єр і міністер закордонних справ Чу Ен-Лай заявив на конференції 29-ти азійських і африканських країн у Бандунґу в Індонезії, що комуністичний Китай бажає собі „мирного співіснування з усіми народами світу." Але водночас він потвердив ще раз, що китайські комуністи твердо стоять при своїй постанові „визволити" Формозу й Пескадорські острови. При цій нагоді Чу Ен-лай знову оскаржив ЗДА, що вони є винуваті в існуванні атмосфери напруження в протоці Формози, та що вони, З'єдинені Держави, переводять підривні дії на терені Китаю. Зрештою, поза тим одним зворотом під адресою Америки й повторенням погрози під адресою Формози, промова Чу Енлая була вдержана в „примирливому" тоні, підкреслювала єдність всіх азійських і африканських народів, які ще недавно терпіли від колоніялізму і ще досі належать до господарсько відсталих країн. На примирливий тон виступу комунокитайського прем'єра вплинула — пояснюють американські кореспонденти — різкі протикомуністичні голоси, які залунали на тій конференції. Чу Ен-лай очевидячки старався полемізувати з отими виступами, підкреслюючи „миролюбні" інтенції комуністичного Китаю. Він зазначував, що конференція в Бандунґу має узгіднити „спільні бажання і спільні вимоги", та запевнював, що приїхав до Бандунґу не на те, щоб „шукати суперечок".

Чіянґ Кай-шек перестерігає перед згодою з комуністами

Ню Йорк. — Національ-китайський маршал Чіянґ Кайшек перестерігає перед шуканням згоди з комуністами за всяку ціну і бачить ґарантію тривкого миру саме в обороні принципів свободи. Свої думки Чіянґ Кай-шек висловив у зверненні до Клюбу Заморської Преси з нагоди його щорічного бенкету в Ню Йорку. Відповідаючи на запрошення того Клюбу висловитись в справі актуальної міжнародної ситуації, національ-китайський маршал запевняє, що він рішений боронити прибережні китайські острови Кімой і Матсу з чужою допомогою, або й без допомоги. Він таврує тих, які думають, що за ціну тих островів можна мати мир на Далекому Сході і знайти розв'язку „так званої проблеми Формози". Кожна найменша уступка комуністам тільки збільшує їх апетити — каже китайський маршал, — що їх вони мають у відношенні до цілої Азії. Концесія комуністам у справі прибережних островів в обличчі агресивної постави комуністів була б паралізуючим ударом для моралі мільйонів миролюбних народів в Азії, і тому збільшила б небезпеку, що вся Азія впала б у руки комуністів.

Клюб Закордонної Преси звернувся був до цілого ряду чільних діячів у світі з таким запитом: „Чи думаєте, що існуючі суперечки можна поладнати мирними методами і, якщо так, то які засоби поручаєте, щоб закінчити їх?" Жуков і Чіянґ Кай-шек відповіли саме на той запит.

Всі держави ратифікували Паризький договір

Копенгаґен. — Данський однопалатний парлямент ратифікував Паризький договір, що признає суверенність Західній Німеччині, її право поставити нову армію і приймає її до НАТО, величезною більшістю 145 голосів проти 24. Данія була остання з 15 держав, які ратифікували той пакт. В одній тільки Голляндії має висловитись ще вища палата парляменту, але її згода не підлягає сумніву. Зате тільки Англія і Західня Німеччина завершили ратифікаційну процедуру в цілості, себто голови тих держав підписали ратифікаційні документи. Всі інші держави стримуються ще, поки ратифікаційний документ підпише президент Франції.

Зменшення податків запевнює перемогу британським консерватистам у виборах

Лондон. — Канцлер британської скарбниці Р. А. Ботлер збільшив дуже шанси британських консерватистів виграти в недалеких загальних виборах своєю заявою про зменшення податків, з якого скористає кожний виборець у країні. В новому, запропонованому Ботлером бюджеті, зменшено стандартну ставку доходового податку до 5.5 процента, що визначає, що громадяни Британії платитимуть замість 9 шілінґів від одного фунта тільки 8 шілінґів. Крім того ще важливішим є рішення Ботлера признати більші податкові знижки, що звільнить у вислідi 2,500,000 громадян взагалі від плачення податків. З цього рішення Ботлера дуже задоволені консерватисти і дуже затурбовані члени Партії праці, бо зменшення податків вплине рішально на вислід виборів в дні 26 травня ц. р. Дехто обраховує навіть, що консерватисти здобудуть у цих виборах замість теперішніх 19 мандатів більшости, аж 50 місць більше у британському парляменті. Крім цього Ботлер обіцяв зменшенид податків від продажі деяких товарів. Заходів Ботлера лейбористи не вважають „чесною грою".

СОВЄТИ ПРОПОНУЮТЬ КОНФЕРЕНЦІЮ 4-ОХ ВЕЛИКИХ В СПРАВІ АВСТРІЇ

Автрійський канцлер Юлій Рааб сходить з літака після прибуття з Москви. Зібраній на летовищі юрбі Рааб заявив: „Ми одержимо те, чого домагалися 10 років. Ми будемо вільні".

Москва. — Совєтський міністер закордонних справ Молотов запросив до себе американського амбасадора Болена й керівників амбасад Англії і Франції і, за чергою, кожного з них офіційно коротко поінформував про останній хід і вислід совєтсько-австрійської конференції в Москві та наприкінці передав їм ноту з закликом, щоб „в найближчій будуччині" відбути конференцію 4-ох великодержав разом з Австрією. „Тепер — кажеться в совєтській ноті — є можливість осягнути згоду в австрійській справі". Совєтська нота пропонує Відень на місце нової конференції. Її ціллю було б „скласти державний договір для відновлення незалежної демократичної Австрії і той договір підписати". „Совєтський уряд, кажеться наприкінці короткої совєтської ноти, — був би радий, коли б дістав негайну відповідь на цю свою пропозицію". Державний секретар Дж. Ф. Доллес, одержавши совєтську ноту, прийняв австрійського амбасадора д-ра Карля Грубера, а після 20-хвилинної розмови з ним видав повідомлення, що прийняв совєтську пропозицію „з вдоволенням". При цій нагоді державний департамент пригадав, що ЗДА вживали досі всіх зусиль, щоб якнайшвидше відбудувати суверенність Австрії, а востаннє разом з двома своїми зах. союзниками склали спільну декларацію 5 квітня ц. р. Американський уряд — кажеться в заяві державного департаменту — „щасливі, що почули", що Москва рішилася поладнати врешті цю справу.

Таким чином можна сподіватися, що в найближчій майбутності відбудеться знову конференція 4-ох великодержав у Відні, у справі закінчення 10-річної окупації Австрії і привернення їй повної незалежности. Остання конференція 4-ох великодержав відбулась в січні минулого року, але вона розбилась об вимогу Совєтів, щоб навіть після підписання т. зв. державного договору про державну суверенність Австрії, альянтські війська ще залишились надалі на австрійській території. На конференції репрезентантів Австрії і СССР у Москві в днях 12—15 ц. м. совєтський уряд відступив від тієї вимоги та обмежився до жадання, щоб Австрія склала декларацію, що не об'єднається ніколи з Німеччиною і що зберігатиме невтральність з виключенням всяких закордонних військових баз на своїй території, і щоб 4 великодержави ґарантували незалежність і невтральність Австрії. Англійський уряд повідомив тепер, що перед новою конференцією треба ще перевести дипломатичним шляхом розмови з совєтським урядом, щоб мати заґарантованим успіх конференції. Австрійський уряд, як повідомляють часописи, є переконаний, що конференція СССР, ЗДА, Англії і Франції в австрійській справі відбудеться у Відні дуже швидко і закінчиться повним успіхом.

Японія збільшує видатки на армію

Токіо. — Японський уряд склав заяву американським чинникам, що Японія щорічно збільшуватиме свої видатки на цілі оборони. Цьогорічний бюджетовий преліменар Японії змінено під натиском Америки так, що видатки на армію підвищено до 15 відсотків. Америка з свого боку уможливила це японському урядові, скресливши кругло $ 50 мільйонів, належних Америці згідно з умовою з 1952 року на покриття коштів утримання в Японії американських збройних сил. — Частина з тієї квоти піде тепер на розбудову японських летовищ, частина — на побільшення японського наземного війська. До березня наступного року японська армія збільшиться на 20,000 вояків, морська фльота на 5,000 моряків а летунство на 6,000 летунів.

В СВІТІ

● **Папа Пій XII** скаржиться на біль у правому рамені. Лікарі кажуть, що це артретичні болі, але в правому рамені вони дають себе відчувати дошкульніше після того, як ще у вересні 1953 року один американський прочанин, підводячись з колін, ненароком ударив Папу в праве рам'я.

● **Комуністичний Китай** починає вже експортувати до південно-східних країн Азії деякі залізні вироби, головно дріт, текстильні й дерев'яні вироби та харчові продукти. Китайський промисл „накручується" совєтськими машинами й фахівцями, але Захід переконаний, що цей експорт дістеся зі шкодою для населення Китаю: успіхи „п'ятирічки" йдуть впарі з нуждою народу.

● **Столиця** Південного В'єтнаму, Сайґон, фактично обложена збунтованими вояками „приватної" армії одної з релігійних сект. Напіввояки і напівбандити перехоплюють харчові транспорти і погрожують повною бльокадою міста, якщо уряд не прийме умов їхніх амбітних генералів.

● **Французький міністер** закордонних справ Піне заповів, що прибуде на найближчу сесію Генеральної Асамблеї, яка відбудеться у червні ц. р. в Сан Франсіско і буде „ювілейною" сесією, що відзначить 10-річчя існування Об'єднаних Націй.

● **Італія призначила** до Югославії свого першого від 1941 року амбасадора, Ґастона Ґвідотті. Обидві держави намагаються затіснити політичні, культурні й господарські взаємини. Італійсько - югославський товарообмін осягнув уже в перших тижнях після підписання торговельного договору більший оборот, як дала його в тому самому часі югославська торгівля з усіми комуністичними державами.

● **Проти расової співпраці** гостро висловився прем'єр Південно - Африканського Союзу, Йоганес Стрійдом. Він заявив, що єдиний спосіб для білої людини охоронити себе від кольорових — відмежуватись від них. Водночас він гостро критикував індійського прем'єра Неру, який змагає, мовляв до того, щоб усіх білих людей викинути з Азії і Африки.

● **У Польщі** заарештували якогось Наполеона Роберта Ідзіковського, що зветься також Стефаном Якубовським і був нібито „організатором і головою американської шпигунської банди в Польщі" — повідомила офіційна сателітсько - польська аґенція.

СВОБОДА — SVOBODA
український щоденник — UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КОНФЕРЕНЦІЯ В БАНДУНГУ

У гірському індонезійському місті Бандунг почалася минулого понеділка конференція, яку комуністи плянували використати як трубу для своєї підривної пропаганди, але яка вже в перших двох днях нарад мусіла принести їм велике розчарування. На ній бо прозвучали голоси, що кинуть відповідне світло на кожну комуністичну брехню, яка могла б ще прозвучати і напевно прозвучить до кінця цієї конференції.

Конференцію в Бандунгу скликали п'ять держав т. зв. Кольомбо-пакту, себто Індія, Індонезія, Пакістан, Цейльон і Бурма, але комуністи, зі свого боку, робили все можливе, щоб створити для цієї конференції потрібну їм атмосферу. Конференцію в Бандунгу вони попередили своїм збіговищем в Ню Дельгі, де ухвалили партійно-лінійні резолюції для баламучення опінії в Бандунгу. Опісля знищено літак, яким летіла комуно-китайська делегація до Бандунгу, а комуно-китайський прем'єр Чу Ен-лай проголосив, що це „робота агентів таємної організації ЗДА і Чіянг Кай-шека". Рівночасно поведено типову для комуністів брехливу пропаганду для розпалення ненависти до „колоніяльного Заходу", щоб на цьому тлі можна було успішніше пекти комуністичну печеню в Бандунгу.

Одначе комуністи перерахувались. Уже на початку конференції виступив у Бандунгу перед пресою член Конгресу З'єдинених Держав з міста Ню Йорку, Адам Клейтон Повелл, що сам є негритянського походження, або — як він сам заявив — „тільки на два покоління віддалений від невільництва". Адам Клейтон Повелл з найбільшою рішучістю заперечив комуністичні брехні, мовляв, ЗДА намагалися саботувати цю конференцію, і з обуренням відкинув комуністичні твердження про „расизм" в ЗДА, що його комуністи плянували використати, як один із головних аргументів своєї пропаганди на тому терені.

Також і офіціяльні виступи на відкритті конференції не виправдали комуністичних надій. Речники Пакістану і Філіппін виступили з багатомовним і переконливим обвинуваченням проти комуністичної агресії, а іракський міністер закордонних справ, відкидаючи комуністичні брехні проти Заходу, ствердив коротко, що „комунізм є новою формою колоніялізму, далеко грізнішою, ніж старий колоніялізм". Українці могли б на це дати більше, ніж потрібно, конкретних прикладів.

Як сказано, комуністи матимуть ще нагоду повторити на конференції в Бандунгу свої старі антиамериканські і антизахідні брехні, але це справи не змінить. Азійські та інші „кольорові" народи зрозуміли вже підступність комуністичних гасел і пізнали справжнє обличчя червоного фашизму. Бо на довшу мету можна обдурювати тільки одиниць, навіть на високих і відповідальних державних постах, але не можна обдурити народу.

АЛЬБЕРТ АЙНШТАЙН

Смерть Альберта Айнштайна, геніяльного фізика-математика, викликала зрозумілий відгомін у всьому світі. Хоч його теорія релятивности, теорія суцільности простору і часу, а в останньому, теорія об'єднаних піль зрозумілі тільки для спеціялістів, і то не всіх, проте Айнштайн був уже за життя символом найбільшої проникливости і найбільшого досягнення людського розуму цього сторіччя. В коментарях з приводу його смерти його порівнюють до мітологічного Атляса, що підпирав світ своїми плечима. Своїми короткими математичними формулами Айнштайн „перевернув світ", себто перевернув людське уявлення про світ. Його наукові теорії промостили шлях теперішній атомовій добі і відкрили необмежені можливості для людського розвитку, або й для ... людської заглади.

Проте сам Айнштайн своїм поступуванням і своєю філософією не спричинився до того, щоб досягнення його геніяльного ума в фізиці перехилити на спасення, а не на погибель людського роду. Одначе, це й не була його ділянка. Він міг бути геніяльний у фізиці, але — як це підкреслено в коментарах до недавньої його рекомендації, щоб комуністи відмовлялись від свідчень перед конгресовою комісією — невігласом у політиці чи в інших галузях людського життя і знання.

Не зважаючи на свою геніяльність, на проникнення своїм умом у недосяжні перед ним для нікого іншого космічні простори, Айнштайн може послужити одним з найбільш переконливих прикладів на те, що справді: „Все їде, все минає і краю не має ... Куди ж воно ділось? Відкіля взялось? І дурень, і мудрий нічого не знає".

ВАЖКО ДІСТАТИСЬ ДО ЗДА...

Вся американська преса заповнилась подробицями так званої „справи Корсі". Пригадаймо коротко фактичний стан:

Наслідком постійних скарг на погане здійснювання останнього закону про іміграцію, т. зв. Рефюджі Реліф Акту з 7 серпня 1953 року, державний секретар Дж. Ф. Доллес прийняв на становище свого особливого дорадника в іміграційних справах колишнього іміграційного комішинера, а потім високого урядовця в нюйоркській стейтовій адміністрації, Едварда Дж. Корсі, назвавши його при тому своїм „давнім приятелем" і з похвалою висловившись про його фахові кваліфікації. Корсі поїхав негайно до Европи і з вислідів своєї подорожі зладив докладне звідомлення, в якому, як кажуть, запропонував м. і. відібрати нагляд над виконуванням згаданого закону від директора для справ безпеки в державному департаменті, Скотта МекЛіда, і передати цей нагляд у відання іншої особи. Противники Корсі закидають йому, що він, не чекаючи апробати від державного департаменту і свого формального зверхника, МекЛіда, на власну руку видав в Европі низку доручень у справі приспішення еміграційної процедури. Тим часом конгресмен Френсіс Волтер, співавтор обов'язуючого загального іміграційного закону, відомого під назвою закону МекКаррена-Волтера з 24 грудня 1952 року, написав листа до державного секретаря Доллеса з різким осудженням призначення Корсі на те становище, — а публічно оскаржив Корсі в тому, що той був зв'язаний з „комуністичним фронтом". Державний департамент заявив, що праця Корсі була „тимчасова" і тримісячний контракт не буде відновлений. Йому запропоновано іншу працю, радше синекурального характеру, — розглянути можливості іміграції до ЗДА з країн Південної Америки. Але Корсі цю пропозицію відкинув, і гостро виступив проти конгресмена Волтера та проти державного департаменту, назвавши всю практику з РРАктом „скандальною невдачею". Рішуче заперечуючи проти того, що він колинебудь мав щось спільне з комуністами, Корсі заявив, що конгресмен Волтер старався унешкідливити його, Корсі, як відомого противника згаданого іміграційного закону МекКаррена-Волтера. У справу втрутився Конгрес. Розпочато переслухання перед сенатською правничою комісією. Переслухано вже самого Корсі і МекЛіда.

Справа, очевидно, не в особі Едварда Корсі і не в спорі за його державну посаду. Трудно теж заявляти щонебудь, чи правду має конгресмен Волтер щодо якоїсь сумнівної минувшини Корсі, чи це тільки тактичний засіб у політичній боротьбі. Більше значення має для нас сама справа іміграційного законодавства цієї країни і спосіб реалізування цього законодавства. І тут треба відразу ствердити: всі етнічні групи в ЗДА поставились від першого початку і ставляться надалі найкритичніше до 1) закону МекКаррена-Волтера і 2) способу реалізації РРАкту. Признаючи беззастережно всі аргументи, що треба якнайточнішим скринінгом кандидатів на імігрантів до ЗДА оберігатись проти можливого напливу політично і морально небажаного елементу, зокрема і особливо проти небезпеки, щоб у рямцях різних категорій імігрантів не приїздили комуністичні агенти, заінтересована іміграційними справами суспільність була і є з опозиції до самого принципу, що ліг в основу закону МекКаррена-Волтера: збереження квотової системи з правом щорічного в'їзду до ЗДА найвище по 154,000 осіб, як це казав давній закон з 1920 р., і з задержанням того самого державного ключа з перед 35 рр. До того, закон Мек-Каррена-Волтера обставлений такими клявзулями, які на задній плян зводять питання охорони країни проти небажаних елементів, а на перший висувають засадничу тенденцію авторів того закону: взагалі не впускати до ЗДА „чужинців", фаворизуючи тільки англомовну, а потім західньо-европейську іміграцію, з кривдою для східньо-европейських народів. Зокрема кривдячою є постанова, що не можна користуватись квотовою різницею, яка назбиралась з воєнних років, коли взагалі не було іміграції. Закон МекКаррена-Волтера перейшов був проти „вета" збоку президента Трумена і викликав критику також збоку ген. Д. Д. Айзенгавера під час його президентської кампанії. Додаток з 6-го вересня 1954 року (про поширення прав американських консулів рішати в деяких справах, що їх надто ригористично трактує закон) і РР-Акт мали, власне, на увазі бодай трохи злагіднити постанови цього несправедливого закону.

Але з отим Рефюджі Реліф Актом з 7 серпня 1953 року діється якась містерія. Фактом є, що до кінця минулого року приїхало на підставі того закону до ЗДА несповна 7 тисяч осіб, а на день 8 квітня ц. р. прибуло докладно 16,845, з того втікачів лише 1,081. Хоч той закон теж дуже скромний, втікачам з-під большевицького режиму признає тільки 22%, конкретно 47,000, а фаворизує на першому місці італійців (60,000), на другому німців (55,000), проте навіть тієї маленької полегші не можуть добитись дійсні втікачі з-під совєтської тиранії в Німеччині й Австрії, бо вічно знаходяться якісь „технічні перешкоди". Рада Добровільних Організацій, в якій засідає й Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, а в його імені екзекутивний директор д-р В. Галан, разом з усіми тими добровільними організаціями безуспішно побиваєтьcя за приспішення процедури переселення за законом РРА. І правильно роблять деякі американські часописи, що ставлять цю справу не в площину „технічних перешкод", а пояснюють її безупинним натиском різних впливових в Америці чинників, засадничо ворожих в'їздові нових імігрантів. Таким чинником є в першу чергу великі робітничі юнії, які вказують на постійне безробіття від 3 до 5 мільйонів осіб, на понад 160-мільйонове населення ЗДА і на те, що безповоротно, мовляв, минулися часи, коли всіми способами спроваджувано нових імігрантів до ЗДА, користуючись спеціяльними вербунковими приватними іміграційними агенціями. (Найвищою цифрою імігрантів було 1,285,349 у 1907 році). Але аж надто багато аргументів є також за тим, що не можна замикати герметично „золоту браму", яка веде повз Статую Свободи до цієї вільної країни.

Зі „справи Корсі" найбільшою користю є те, що вона законізувала справу РРА. Тому, що це справа живих людей, і людей найбільш нещасливих, вона завжди буде актуальна. І в ім'я добра живих нещасних людей треба ставитись до неї з найбільшою уважливістю.

ВІДВІДИНИ СОВЄТСЬКИХ „СТУДЕНТІВ"

Запропоновані совєтським урядом і прийняті до відома та апробовані державним секретарем ЗДА відвідини 11 редакторів совєтських студентських газет, що мали відбутися цими днями, викликали багато шуму — дискусій і коментарів.

Насправді прихильників цих відвідин було небагато. Вони разом з компетентними чинниками з державного департаменту вважали, що треба дати ще раз вияв доброї волі у відношенні до Совєтського Союзу і відмовою віз не загострювати американсько-совєтських взаємин.

Противники цих відвідин звертали слушно увагу на те, що всі ці „студентські редактори" насправді не мають нічого спільного із студентством не тільки віком, але й студіями. Вони підкреслювали давно відому правду, що за кордон випускають із Совєтського Союзу тільки партійно індоктринованих осіб або просто агентів „міністерства внутренних дел", і що не можна говорити про будь-яке встановлювання „дружніх взаємин" між американським і совєтським студентством, бо це поняття цілком неспівмірні, зокрема тому, що в Совєтському Союзі ніякої академічної свободи та вільної науки немає.

З приводу цих відвідин одержав державний секретаріят теж чимало протестів. Автори їх вимагали не давати дозволу на в'їзд совєтських „студентів", мотивуючи це тим, що совєтська сторона використає такі відвідини передусім для антиамериканської пропаганди. Запротестувало проти цих відвідин й українське зорганізоване студентство Америки, звертаючи увагу державного секретаря, що такі відвідини не викличуть корисної думки про ЗДА у представників поневолених народів у той час, коли Москва організує нові і безупинні акти народовбивства.

Невідомо, наскільки взято до уваги всі ці критичні голоси і протести. Відомо тільки, що, маючи обіцяний дозвіл американського уряду на в'їзд до ЗДА (і навіть опрацьовану американськими установами цілу програму їх перебування у ЗДА), совєтські студенти прибули до Англії і ... в останній хвилині відмовилися сідати на корабель, подаючи за причину своєї відмови те, що від них американський консулят при видачі віз вимагав відтисків пальців.

З приводу цієї американської вимоги, що її практикує при в'їзді чужоземців до якоїсь держави кожна іміграційна влада, совєтська пропаганда і поплентацька комуністична преса Европи й інших країн зчинили страшний крик. Поллялися потоки „обурення", мовляв, ось яка то американська „свобода" — вона вимагає від „вільних совєтських громадян", наче від якихось злочинців, відтисків пальців. Та й самі совєтські „студенти" почали грати ролю „ображених": як сміє хтось вимагати від них, „вільних росіян", „свобідних совєтських громадян" такого „приниження", як відтискування пальців! Вслід за цим і совєтський уряд заявив офіційно, що його „студенти" були „примушені" відмовитися від своїх відвідин в З'єдинених Державах.

Отож, ще й не дійшло до відвідин совєтських студентів у ЗДА, а вже Москва зуміла створити собі атут для антиамериканської пропаганди. І світ, а навіть дехто в ЗДА, прийняв цю пропаганду за „правдиву монету", забуваючи, що немає більш поліційної держави, як саме цей же Совєтський Союз, де людина без пашпорту і без відтисків пальців є нічим, чи вірніше цькованим звірем.

Кажуть, що відмова совєтських „студентів" — це тільки маневр. Що вони вкінці погодяться приїхати до ЗДА, навіть, дозволивши зробити собі відтиски пальців.

Якщо це правда, якщо це здійсниться, тоді — треба сподіватися — що й американці і увесь світ будуть свідком нових несподіванок збоку совєтських „студентів". Вони знову запротестують з тієї чи іншої благої причини, і у висліді всього, використавши американську гостинність, писатимуть про „поневолення" науки у З'єдинених Державах ,про „нужду" американських студентів, „байдужість" американського уряду до справ науки „жахливу дискримінацію" негрів по університетах і т. д., і т. д., так, як уже писали совєтські учені, побуваючи з тієї чи іншої нагоди у ЗДА.

Чи не добре було б скінчити з практикою, яка, в нагороду за американську толеранцію і гостинність, приносить тільки шкоду для ЗДА і дозволяє совєтським агентам дискредитувати обободу і добре ім'я Америки?

КОМУНІСТИ ПРОГРАЛИ ВИБОРИ У ФРАНЦІЇ

Париж. — В останню неділю відбулись у Франції вибори кантональних самоуправних рад, які принесли поважну поразку комуністам. Покищо на 1489 мандатів остаточно вибрано 922 кандидатів, — решта стане до тісніших виборів наступної неділі. З отих 922 вибраних радних комуністи дістали тільки 23 мандати, соціялісти 144, радикали і споріднені з ними центральні групи 266, народні республіканці 63 незалежні і близькі їм групи 350, ґолісти 31 а різні ліві відламами — 45.

МИСТЕЦТВО В ЛЮВРІ

Париж, квітень 1955 р. В неділю, 10-го квітня, саме на Великдень за новим стилем, зайшов я в музей Лювр у Парижі. Цей прекрасний палац став місцем, куди приходять з різних країн світу, мов „прочани" — любителі мистецької краси. Дійсно, в Люврі є на що подивитися. Величезний палац обставлений навколо автами і великими автобусами, в яких прибули тисячі відвідувачів. Підземна залізниця випускає на денне світло інші тисячі аматорів мистецтва. Коли входите в просторі коридори Лювру, то помічаєте, що сьогодні між відвідувачами переважають не-французи: англійці ,німці, голляндці, італійці, є й еспанці. Чоловіки, жінки, діти, люди всякої мови, віри і звання, жадібними очима оглядають чудеса мистецтва.

Ось відділ старогрецької скульптури: голови і погруддя філософів та поетів давньої Греції: Платон, Еврипід, Апокреонт. Стародавні вівтарі богів і статуї богів: діва Артеміда, діва Атена з совою в руці, символом мудрости (це — римська Мінерва). Ось Аполлон, там Гера. Тут мармурові трони, що щасливо пережили більше як 2,000 років, там — статуя Льва, виконана реалістично: здасться, що він оживе і наробить лиха своїми кігтями і губами серед відвідувачів Музею.

На високому постументі далеко видно надлюдської величини статую. Це — славнозвісна Афродита (Венера) з Мільосу. Статую Афродити знайдено на острові Мільосі в початку 19 віку, закопану в землю. Мармурове тіло богині краси лишилося нетлінне, але варвари повідбивали руки чудової статуї. Однак і ця безрука статуя чарує очі мільйонів глядачів. Яка чиста лінія, який чар усміху красуні, які благородні риси обличчя! Скільки днів і ночей невтомної праці віддав геніяльний мистець, щоб із мертвого каменю вичарувати цю божественну фігуру!?

Подумати тільки: мала Греція створила ці мистецькі скарби, і тільки дрібна частина їх дійшла до нашого часу. Чи можемо ми, з нашою технікою і наукою рівнятися з генієм грецьких майстрів? І ще додаймо: малярство давньої Греції не дійшло до нас, а в тім мистецтві, як свідчить історія, були геніяльні майстри.

Ось статуя Перемоги („Ніке").

Голови нема, великі крила і прекрасне тіло з мармуру мов летить — рухається. Цей рух неповторно показаний на бганках покривала, вирізаного з мармуру: здається, неначе вітер своїм подувом розвіває плащ богині — Перемоги.

Ці скарби мистецтва за другої світової війни були вивезені з Парижу і переховувалися в різних місцевостях Франції. Тепер вони доступні для глядачів. І думається: як збідніла б людська культура, якби ці чудеса мистецтва стали жертвою атомових бомб? У світовій культурі є твори неповторні, створені індивідуальним генієм мистців. Не можна собі уявити „другого Шевченка", як і „другої „Дев'ятої Симфонії" Бетговена або „другої" Сикстинської Мадонни Рафаеля. І страшно робиться за людину: „Багато є чудес на світі, але людина за всіх найдужча", — писав грецький поет Софокл. На жаль, сила людини не тільки творча, але й руїницька.

Viator

НЕ НАВЧЕНІ ДОСВІДОМ

За повідомленням бюра Об'єднаних Націй в Ню Йорку, представники дев'ятьох (неназваних) поневолених Москвою націй передали на руки Президента Генерального Зібрання ОН д-ра Елько Ван Клеффенса і Генерального Секретаря ОН Даґа Гаммершилда протест проти нового акту совєтського народовбивства — плянованого переселення людности Молдавської Совєтської Республіки в східні райони Совєтського Союзу, зокрема в Казахстан і в Ростовщину.

Факт подання протесту можна тільки привітати. Совєти переселюють на казахстанські цілини й облоги не тільки молдав'ян, але й українців з усіх областей України, білорусів, естонців, литовців та інших. Під таким протестом могли б підписатися й українські еміграційні репрезентації, яких, як можна здогадуватися, в „Раді (дев'яти) Поневолених Европейських Націй" немає.

На жаль, організатори протесту використали цю нагоду для видвигнення імперіялістичних посягнень румунів. В поданому до ОН протесті пишуть вони не менше й не більше, а таке: „Цей захід (переселення молдавської людности) заплянований виразно, щоб змінити панівну румунську структуру Басарабії і Північної Буковини, насильно анектованих Совєтським Союзом і інкорпорованих частинно до т. зв. молдавської Республіки".

Кожний об'єктивний обсерватор знає, що панівним населенням Північної Буковини і північних областей Басарабії, загарбаних після першої світової війни Румунією, були і є українці, не зважаючи на те, що їх імперіялістичні румуни намагалися румунізувати. Румунські посягнення на ці етнічні українські землі і підтримування цих посягнень представниками дев'ятьох поневолених европейських націй - справі боротьби з московськими народовбивцями не допоможуть. Такі невідповідальні спроби тільки скомпромітують їх авторів й організаторів в очах тих народів, що — поневолені Москвою — цілими десятиліттями несуть тягар збройної і пасивної боротьби з московським большевизмом.

Поневолені Москвою народи творять сьогодні один великий фронт боротьби з большевизмом. Ламати цього фронту шовіністичними забагами й імперіялістичними посяганнями одного з поневолених народів на землю другого не випадає. Воно не приносить ні чести таким імперіялістам, ні не утривалює доброї думки про таких антибольшевиків в очах західнього світу .Така поведінка дає хіба тільки атут большевикам у їх внутрішній пропаґанді.

Михайло Островерха

НА КРУТОМУ ЗВОРОТІ

З пожовклих сторінок

1939—1940

(8)

І так у нашій келії, з більшими чи з меншими змінами, бо декого випускали, а на його місце нового давали, було нас 17, то 19, то 21 осіб. З них ще пам'ятаю: о. декан Богдан Петро Соловій, о. Василь Галій, ще якийсь молодий наш священик, о. Микола Куницький парох Ворохти, два теологи — один із них Остап'як, Корнило Ващук адвокат, Гриць Голинський інженер, Іван Кабарівський, д-р Степан Ленкавський, мґр. Олесь Ясеницький, директор банку Бехметюк, Білик учитель, Славко Дуда, Куманицький, Івась Турчманович, радник Націкань із Делятина, Чемерис інженер із братом.

Наша келія почала „нормальне" життя. Всіх розташовано по ліжках: хто ,нагорі, хто на долині. Призначено дежурних до замітання долівки, до помочі при роздаванні сніданя, обіду, вечері. Олесь Ясеницький був нашим харчовим комісаром. Інколи жінки своїм чоловікам, або приятелі чи знайомі, передавали до тюрми хліб, смалець, цукор, шоколяду для декого з нас, і все це йшло на спільноту. Таких харчових пачок одержувало нас п'ятеро чи шестеро. І ці пачки й були підставою нашого прохарчування в тюрмі. Бо те, що урядово давали їсти, було вже надто тюремне: ранком коло 6-ої години тричі на тиждень давали рідесеньку, трохи не воду, кмінкову юшку; чотири рази на тиждень киплячу воду, що звалась кавою; на обід капусняк із картоплею, чир із картоплею, горох із картоплею, борщ із картоплею, розуміється — не все нараз, а кожного дня на зміну; по годині 3-ій пополудні, на наше прохання, давали нам окріп, а чай і цукор був наш із спільного; на вечерю якане-будь „ґальопзупка". А хліб — липкий і чорний, як сажа, либонь 300 грамів на особу. Наїстись його — в келії густота повітря убивча, а „парашка" в роботі. З цього хліба найкращі виходили шахи. Проте, треба зазначити, що, назагал, „технічно", від 1922-1923 тюрма в Станиславові при вул. Білинського таки скультурнішала: замість ординарної „парашки" був уже елеґантний „вотерклозет"; замість чорних від бруду, липких помийниць, чисті й лискучі мищинки; ну й центральне огрівання, яке й тоді у 1922 р. вже було.

Неділя, 3 вересня. Смерклось. Тюрма втихла. Всі лежать, кожен на своєму місці; декуди, на двох ліжках, по три особи. Лежу поруч Гриця Голинського. Давно ми бачились, а він хотів усе за той час, що ми не бачились, мені оповісти. Всі між собою шушукають, шепочуть, кожен щось розказує. Так і поснули.

Коло години 10-ої ночі заревіли гудки: тривога, налет. У нашій келії зчинився такий гамір, метушня, борсанина, що ніхто не повірив би, що це трохи не всі колишні вояки. Гриць і Корнило та й я втихомирюємо:

— Панове! Чого кидаєтесь? Навіщо зриваєтесь із леговищ? Нас же й так із келії не випустять! Яка різниця — упаде тут бомба чи ні? . .

Сторожа наказала зачинити вікна: страх перед газами. Проте, коли в келії втихомирились, тоді ми вікна повідчиняли — нишком. І ждали налету. Та його в ту ніч не було, а за годину відкликали тривогу. Це була перша тривога, що ми її перебули в тюрмі. Усіх тривог було сорок і три, до 17 вересня; і ще одна більша, але фальшива: це останки польського уряду втікали літаком, то не хотіли, щоб населення за ними плакало.

Кожного ранку будило нас сонечко. Воно весело влітало крізь відчинені день і ніч вікна, поти в келії галасувало, поки всіх не розбудило. А всі ті ранки були ясні, легкі, добрі. І всі ми по черзі милися над відром, поливаючи один одному на руки воду з горнятка. Інженер Чемерис таємниче перед вікном махав руками й на нашу втіху називав це гімнастикою. По вмиванні приходила молитва, яку ми нишком відспівували. По сніданні — ждали налету, читали, дискутували, грали в шахи, в бриджа, преферанса, картами нашої роботи.

П'ятого вересня начальник тюрми, який далі звав нас „русіні", обігнав усі келії з веселою для нього вісткою:

— Но, панове! Вшистко ідзє добрже! Анґлія і Франція войнє нємцом виповєдзяли!

— Ну, нарешці! — поважно і з смішним притиском прийняв вістку Олесь Ясеницький.

І дав нам начальник львівські польські, як „Хвіля", часописи. Ми читали вісті й комунікати. Нічого з світу ще докладно не знали, що там діється, але стилізація цих комунікатів викликала в нас реґіт.

Налети ставали щораз частішими. Восьмого вересня вперше в Станиславові польські гармати почали стріляти проти німецьких літаків. Кожен такий налет, поминаючи небезпеку, приносив і радість для нас, бо кріпшала в серці надія — вийти з тюрми швидше, як ми сподівались. І коли німаки бомбардували вузлову стацію Хриплин, а вибух однієї бомби був такий сильний, що Корнила В. і мене відкинуло від вікна, тоді, признаюсь, я кликнув:

— Оце так восени подих весни! Воля приходить! . .

Жили ми всі, арештовані, досить зорганізовано. В тому крилі будинку, де ми сиділи, було до десяти келій. Було й під нами, в сутеренах, либонь шість келій. Всі келії були зайняті політичними в'язнями. Сиділи політичні в'язні й у інших крилах тюрми. Наш коридор був досить довгий. В одній половині, в яких п'ятьох келіях сиділи українці, в інших дальших німці. Число всіх арештованих на нашому коридорі вагалось від 300 до 350 осіб: одних випускали, інших нових приводили, ще інших переносили на інші відділи.

Між нами був лікар, і то добрий, д-р Тимків із Делятина. Часто його викликали до недужих у тюрмі. Другий, що часто виходив із нашої келії, був о. Василь Галій. Цей завсіди знаходив собі якусь писанину: списки арештованих, списки тих, що замовляли купити собі дещо в місті. І через цих двох наших тюремних кумпанів усі келії в нашому крилі мали найновіші, щоденні вісті з світу про хід воєнних операцій. Головними ж доставцями вісток, і то докладних, були німці, такі ж заарештовані, як і ми, до яких наш лікар Тимків заходив: якийсь „недужий" завсіди знаходився. Розуміється, наш лікар заходив до „недужого" під наглядом ключника.

Від 6 вересня, як не було тривоги, кожна келія окремо мала прохід, який тривав 10-15 хвилин. Ми проходжувались по подвір'ю тюрми, продовгастим квадратом. На це подвір'я виходили вікна з наших келій і з келій німців. І, звичайно, о. В. Галій, чи хтось інший, зупинявся під вікном молодого Цеклера або інж. Гавля і там поправляв собі черевика. І в тій хвилині ці два німці подавали коротенькі останні вісті з фронту. Як ми пізніше довідались, німці усі ці вісті отримували від одного тюремного цуцика, який сам був німцем.

Далі, знали ми докладно все про „подвиги" стшельцуф і всяких інших оборононародових героїв над нашим населенням. Знали, що ці герої можуть напасти на тюрму і розправитись із нами. Тому ми, конспіративно, зорганізували оборону келії перед можливістю нападу. Таку оборону мала кожна келія. У нашій келії до цієї оборони належали: К. Ващук, Г. Голинський, О. Ясеницький, Я. Дуда, С. Ленкавський і я. Кожен мав призначену свою функцію у хвилині нападу. Найважливіше: барикадувати двері, а лавками бити по залізних штабах вікон, — не по ґратах! — а цими відірваними штабами оборонятись. Під час оборони келії мешканці інших келій мали ламати двері, вилітати на коридор і здобувати зброю.

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

Доповідь доктора Джозефа Ліхтена: „З досліджень українсько-жидівських взаємин".

26 березня 1955 року відбулась наукова конференція УВАН у ЗДА, одна з циклу конференцій, присвячених вивченню взаємин українського народу з іншими народами.

У своїй доповіді д-р Ліхтен підкреслив важливість дослідження українсько-жидівських взаємин, відзначивши, що треба вивчати не тільки те, що розділяє український і жидівський народи, але й те, що об'єднує. Доповідач нагадав, що ЗДА є країною, побудованою на принципі гармонійної рівноваги різних національних груп, тому й українці та жиди тут легко співпрацюють. Українці, що прагнуть незалежности України, потребують друзів усюди, також і серед жидів. Жиди — самі переслідувані — завжди раді підтримувати прагнення всіх народів до свободи. Українцям, безсумнівно, варто з ними тісніше працювати.

Далі д-р Ліхтен перейшов до аналізи тих перепон, що стоять на шляху до добрих українсько-жидівських взаємин. Уже 300 років серед жидів поширена думка, що серед українців органічно поширений антисемітизм. Д-р Ліхтен зупинився на окремих моментах з часів гетьмана Хмельницького, відзначивши, що в оцінці тогочасних подій допускається забагато узагальнень: жорстокості окремих загонів і осіб перенесено на увесь нарід.

Доповідач подав докладніший матеріял про новітню добу, зокрема зупинився на українсько-жидівських взаєминах 1917-20 років. Погроми того часу зробили велике враження на цивілізований світ. Д-р Ліхтен дав цікаву аналізу матеріялів того часу й зокрема відзначив, що існує велика плутанина в насвітленні українсько-жидівських відносин часів 1917-20 років. Зокрема питання ускладнюються тим, що на території України були також і певні жидівсько-російські взаємини, наприклад часів Денікінщини. Коли ж брати суто-українсько-жидівські взаємини, треба відрізняти офіційну лінію уряду УНР і різні процеси, що відбувались на території України в ті часи, наприклад, в місцевостях, де перебували загони Махна, Григорієва, тощо.

Д-р Ліхтен процитував відозву Української Центральної Ради, що закликала населення Української Народньої Республіки протистояти всім тим, хто кличе до погромів. Також доповідач процитував уривки з закону УНР про автономію національних меншин на Україні і підкреслив, що С. Петлюра, О. Шульгин, В. Винниченко особисто виступали проти погромів; і Центральна Рада і Директорія завзято боролись з погромами. Проте, рішуче потрібне докладне дослідження тієї доби, потрібно висвітлення ролі С. Петлюри у поборенні погромів, бо досі серед жидів дуже поширена думка, що Петлюра є також винний в них. З другого боку, д-р Ліхтен нагадав, що в 1927 році, під час процесу Шварцбарта, жиди в Америці видали заяву з приводу процесу, в якій висловили свою думку в цій справі. Д-р Ліхтен пригадав матеріяли про співпрацю українців та жидів у Центральній Раді і сказав, що в 1919 році американські жиди протестували проти погромів на Україні, але й виступали за підтримку Української Народньої Республіки.

Перейшовши до подій Другої Світової Війни, д-р Ліхтен сказав, що в жидівських колах знову постали певні обвинувачення в зв'язку з подіями останньої війни. (Зокрема, недавно вийшла книжка мемуарів п. Набла про перебування на Воркуті, де пишеться про начебто „традиційний антисемітизм українців"). Д-р Ліхтен знову підкреслив неможливість упереджених узагальнень і нагадав такі факти, як відозву Митрополита А. Шептицького — „Не убий", в якій він закликав українців не брати участи в німецьких погромах. Також він згадав, що тисячі жидів переховувалися від погромів в українських греко-католицьких манастирях. Д-р Ліхтен назвав кілька імен жидів, що їх врятували українці від жорстокостей режиму Гітлера.

Далі д-р Ліхтен підсумував оцінку українсько-жидівських взаємин з боку українців, чимало яких традиційно вважає, що жиди часто стояли і стоять на боці поневолювачів, а не поневолених. Також серед українців були поширені думки, що жиди були проти незалежности України, проявляючи під цим оглядом про-російські і про-большевицькі тенденції.

Особливо цікавими були думки доповідача про причини соціяльно-економічного характеру, що часто в історії взаємин українців і жидів творили труднощі. З другого боку, історія знає і такі моменти, коли соціяльно-економічні причини зближували український і жидівський народи. На думку доповідача, специяльна релігійна чи расова ворожнеча не характерна для взаємин між українцями і жидами на Україні.

Після доповіді відбулась велика дискусія.

Д-р А. Марголін відзначив, що уже багато зроблено для реабілітації пам'яти С. Петлюри в жидівських колах. Тут велике значення відіграла резолюція Американсько-Жидівського Комітету 1927 року. Д-р Марголін підкреслив, що „нема поганих і добрих націй", а є погані і добрі індивідууми. Промовець нагадав про листа д-ра Шнайдермана, (що був присутній на конференції), що був написаний в 1927 році і насвітлював правдиве становище Петлюри і українців у жидівському питанні.

К. Варварів звернув увагу на важливість дальшого вивчення українсько-жидівських взаємин.

Л. Чикаленко сказав, що на його думку у окремих загостреннях українсько-жидівських взаємин найбільшу ролю відіграло соціяльне питання. Також він сказав, що українські селяни не брали участи в погромах, які на Україні організовував „прийшлий елемент" і почасти міська людність. За царських часів погроми бували інспіровані урядом.

Д-р Ржепецький підкреслив заслугу д-ра Ліхтена у висвітленні проблем українсько-жидівських взаємин і запропонував глибше вивчати цю проблему.

Проф. В. Гришко зауважив, що укранісько-жидівські проблеми треба більше вивчати з історичного боку. Він нагадав про традиційну високу повагу до Єрусалиму на Україні.

Д-р С. Ріпецький нагадав про праці М. Драгоманова і М. Грушевського про українсько-жидівські взаємини і підкреслив важливість вивчення цих праць. Він також навів чимало фактичного матеріялу з доби 1917-20 років.

Д-р Тумаш (білорус) сказав, що питання взаємин з жидівським народом є також актуальне і для білорусів і має також вивчатися.

Проф. Я Зозуля говорив про взаємини на Підкарпатті, де не було ворожнечі між українцями і жидами. Він відніс цю ворожнечу на рахунок держав, які поневолювали обидва народи і роздмухували ворожнечу, якої при певних соціяльних умовах зовсім не існувало.

Професор Ф. Фрідман (Колумбійський Університет) схарактеризував доповідь д-ра Ліхтена, як спробу синтези українсько-жидівських взаємин і підкреслив необхідність знайти метод дослідження історичних проблем в цілому. Він привітав початки УВАН у цьому напрямі і накреслив шлях дальших дослідів.

Проф. М. Ветухів сказав, що доповідь д-ра Ліхтена поклала важливий початок дослідів і висловив побажання, щоб доповідь була опрацьована для друку.

В своєму останньому слові д-р Ліхтен відзначив цікавість дискусії, що окреслила пункти спільних інтересів у дослідженні освітньої проблеми і шлях до дальшої співпраці українських і жидівських дослідників у ЗДА.

Л. Д.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Нюарк, Н. Дж.

З діяльности Українського Музичного Інституту.

Український Музичний Інститут в Нюарку може вписати на своє додатне конто дві успішні імпрези, які відбулися в місяці лютому 1955 р. Дня 6 лютого відбулася оригінальна у своєму задумі і переведенні „Діточа Маскарада", получена з відповідними музичними ілюстраціями у виконанні учнів Інституту, про що була рецензія в „Свободі" з дня 16 лютого ц. р. Дня 20 лютого відбувся піврічний попис учнів, вже в звичайних рямцях шкільного попису. Шановний рецензент „Діточої Маскаради„ назвав пописи цього другого типу „сухими" та висловив думку, що такий попис „... за порядковими числами програмки... в суворій обстановці порожньої сцени, з самітним фортепіяном посередині" радше „відстрашує, як потягає молодого виконавця". На мою думку такі пописи є однак конечні, бо вони, відбуваючись систематично, в періодичних відступах часу, дають найкращу змогу перегляду досягнень, поступу та музичного розвитку учнів, тим самим уможливлюють відмічення справжніх талантів, врешті, і це теж важне, дозволять обсервувати, як даний учень тримає себе під час виступу. Український Музичний Інститут ставить собі за ціль не тільки давати молоді загальну музичну культуру серед широких кругів суспільства, але й виховувати майбутні кадри музичних педагогів і мистців-виконавців. Тому учні вже від найнижчих років мусять звикати і освоюватися якраз із цією „порожньою сценою і самітним фортепіяном".

Згаданий вгорі піврічний попис УМІ в Нюарку обіймав, крім учнів нюаркського відділу, теж учнів відділів УМІ в Джерзі Сиiті, Елизабеті і Пассейку. Разом виступало на пописі 32 учнів із кляс учителів фортепіяну: Таїси Богданської, Нюарк (Л. Гук, М. Сорочко, З. Гнатик, У. Ковальська, О. Карпенко, Л. Коровник, М. Дармохвал, В. Рицар, Р. Павлишин); Дарії Каранович, Нюарк (М. Онишкевич, Л. Онишкевич, Ю. Кордуба, М. Леськів, А. Панкевич, З. Гой, В. Дзедзик); Галі Клим Нюарк (Д. Роговський, Я. Шпирка, М. Ковблянська, О. Нагнибіда, Л. Янів, Б. Сигалів, М. Боровик); Ростислави Темницької, Джерзі Сиiті й Елизабету (А. Сиваник, М. Гаврилюк, М. Домарецький, Ю. Стецюк, М. Шлемкевич); Миколи Фоменка, Пассейк (В. Ничка); Ольги Чипак, Пассейк (О. Гелемей, Л. Рудницька, В. Кобзар). Одиноким скрипаком на пописі був П. Городиський. У всіх учнів видно було солідну і совісну підготовку та намагання якнайкраще вив'язатися зі свого завдання. Очевидно, як це часто буває в таких випадках, у деяких учнів можна було помітити т. зв. „трему", проте, з вдоволенням треба ствердити, що майже всі з них зовсім добре опанували себе, не тратили притомности і виходили переможно. З огляду на велику кількість виступаючих буде, сподіюся, зрозумілим, що не обговорюватиму кожну точку зокрема, бо тоді повторення були б неминучі. Тому дозволю собі обмежитися відміченням тільки тих учнів, які способом виконання чи технічним опануванням інструменту і літератури виходили понад цей рівень, якого очікується від дітей їхнього віку і років навчання. З-між початкуючих (I і II н.) варто відмітити: А. Сиваник, яка гарно виконала І. Соневицького „Коляду"; Л. Гук, що звернула увагу своєю музикальністю, З. Гнатик, теж дуже музикально відіграла Шітте „Цигани" і Геллера „Казку". М. Ковблянську, яка в двох кусничках Гурлітта „Втрата" і „Скерцо" виявила зрозуміння композиції і дала гарні динамічні тінювання, та О. Нагнибіду, що певно і в доброму темпі виконала Кренцліна „Турецьке Рондо" і Бартоку „Народну пісню". З учнів III н. — Л. Янів виказала глибоке відчуття субтельности композиції МекДоуела „До дикої рожі". Чайковського „Мазурку" відіграла з ритмічною точністю. Б. Сигалів передала Чайковського „В церкві" вдумливо, з певною дозою зрілости, а в Томпсона „Тарантеллі" показала гарну пальцеву техніку. О. Гелемей звернув увагу гарним, м'яким тоном і музикальністю виконання Єизена „Танок духів". Ю. Стецюк (IV н.) грає опановано, спокійно, з технічною певністю. (Геллер: Шаконна). Л. Рудницька (IV н.) відіграла з темпераментом Бетговена Рондо Ц-дур, а Геллера „Імпромті", яке мабуть краще відповідало її можливостям, з технічною бравурністю. З. Гой (I с.) рівнож заслуговує на вирізнення: Імпромті Ес-дур Шуберта було виконане в доброму темпі, хотілось би тільки більше експресії в середній частині. Богдан Кобзар (I с) це без сумніву непересічний талант. Цей 11-річний хлопчина своєю грою прямо причаровує увагу публіки та заставляє подивляти його вроджену музикальність, повний, м'який тон, тонко відчуту експресію, свобідну, легку техніку. В. Кобзар відіграв Шумана „Чому?", можна сказати, зовсім зріло, а в Шютта „Етюд міньон" мав змогу виявити свою гарну техніку. В. Дзедзик (II с.) заграла складні Варіяції ф-моль Гайдна дуже музикально, зі зрозумінням погідного стилю композиції. Р. Павлишин (II с.) виявила технічну легкість і дуже добру ритміку в Гайдна Концерті Д-дур, I ч. Прецизійно виконаний супровід на другому фортепіяні спочивав у певних руках її учительки, п. Таїси Богданської. Марта Шлемкевич (III с.), яка вже попередніми роками звертала на себе увагу, це сьогодні здеклярована майбутня піяністка. Вона відзначається бездоганною технікою, певним ударом, глибоким, м'яким тоном й непересічними інтерпретаторськими здібностями. Всі ці прикмети проявлялися у виконаних нею творах: Баха Прелюд і Фуґа Б-дуб та Бетговена „Андант фаворі".

В загальному попис стояв на доброму рівні і залишив у собі присмне вдоволення.

М. Байлова

● В купелевій місцевості Саратоґа Спрінґс, Н. Й., під час пожежі згинула ціла родина Джілберта Ейбіла: батько, мати та п'ятеро їхніх дітей. Під час цієї пожежі згоріла також 10-річна дитина, яка гостювала в Ейбілів. Сім осіб із інших помешкань попечені.

● 76 китайських студентів скористали з дозволу державного департаменту і виїхали кораблем із Сан Франсіско до Гонґ Конґу, звідки поїдуть до комуністичного Китаю. Ці студенти прибули до ЗДА ще тоді, коли Китай не був під комуністичною владою, і досі не могли вернутися на батьківщину.

Радіопередачі з плянети Юпітер

Прінстон, Ню Джерзі. — Два астрономи з Карнеґі Інституту в Вашинґтоні, д-ри Бернард Ф. Буркі і Кеннет Л. Френклін реферували справу радіових передач з плянети Юпітер на зборах Американського Астрономічного Товариства в Прінстоні, Н. Дж. Вони заявили, що плянета Юпітер висилає на землю свої радіопередачі, — „безладні, короткі тріскоти, що нагадують атмосферні перешкоди, які виникають під час грому". Обидва вчені не знають нічого про джерело цих передач. Представники Карнеґі Інституту пояснюють, що „радіопередачі з Юпітера" є наслідком атмосферних забурень на цій далекій плянеті. Викриття цих передач уможливила радіоастрономія. За допомогою радіотелескопів у ЗДА, Англії, Австралії і Голляндії вже зроблено відкриття, які були б неможливі за допомогою оптичних телескопів.

Я. Рудницький виїхав до Еспанії

Вінніпеґ. — Проф. Я. Б. Рудницький, з Манітобського Університету, відлетів в половині квітня до Еспанії, де в Університеті Салямаики відбудеться п'ятий міжнародний Конґрес Назвознавства (Ономастики). В конґресі беруть участь представники з Британії, З'єдинених Держав, Німеччини, Франції, Італії, Швеції, Бельгії й інших країн заходу. З Канади запрошено д-ра Рудницького. Він буде також членом почесної президії на конґресі. Після конґресу він відвідає також Францію й Британію. Свою подорож від відбуває при помочі Ради Гуманістичних Дослідів в Оттаві, яка призначила йому стипентію на цю ціль. На конґресі проф. Рудницький виголосить дві доповіді: „Топономастичні неологізми в Канаді" (в англійській мові) і „Еспанське назовництво в українських версіях Дон Хуана" (в еспанській мові).

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

Центральний Комітет Вшанування св. пам'яті Симона ПЕТЛЮРИ, Голови Директорії і Головного Отамана Військ і Фльоти Української Народньої Республіки в Америці подає до відома українського суспільства в Ню Йорку і околиці, що

дня 21-го травня 1955 р., в суботу, о год. 7-ій веч.
в Washington Irving High School Auditorium, East 16th St., Irving Place, New York City — відбудеться

ЖАЛОБНА АКАДЕМІЯ

Присвячена річниці трагічної смерти **СИМОНА ПЕТЛЮРИ**

Просимо ласкаво Українсько-Американські Організації Установи та Товариства м. Ню Йорку та околиці на цей день не призначати жадних імпрез.

Президія Центрального Комітету.

УВАГА! БОСТОН, МАСС. і ОКОЛИЦІ!
ВІДДІЛ 307 УНСОЮЗУ В БОСТОНІ, МАСС
повідомляє, що
в неділю, 5-го червня 1955 р.
відбудеться
ПОСВЯЧЕННЯ ПРАПОРІВ
УКРАЇНСЬКОГО й АМЕРИКАНСЬКОГО

Управа згаданого Відділу просить всі громадські і парафіяльні установи, Організації і Товариства здержатись в цей день від влаштування імпрез, щоб гідно відсвяткувати так небувале свято Бостону.

За Управу Відділу:
Теодор Юськів, предс.; Николай Ганій, кас.; Ілля Чопик, секр.

Увага! Відділи У. Н. Союзу в Ню Йорку!
в п'ятницю, 22-го квітня 1955 р.,
о год. 7-ій веч.
в приміщенні Т-ВА „ДНІСТЕР"
119 Avenue A, New York City
відбудуться
ОКРУЖНІ ЗБОРИ
ВІДДІЛІВ:
46, 66, 69, 117, 130, 184, 194, 203, 204, 293, 298, 361, 391, 455, 457, 485.

Всіх урядників Відділів в Ню Йорку запрошується до обов'язкової участі в Окружних Зборах. На зборах будуть присутні члени Головного Уряду.

Окружний Комітет.

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ В АМЕРИЦІ
повідомляє, що
в суботу, дня 23-го квітня 1955 р., о год. 7-ій вечора, в Домівці Т-ва при 78 St. Mark's Place, Ню Йорк.
відбудеться доповідь
інж. арх. А. Осадци: „БУДОВА ШКІЛ"
Гостям раді.

УВАГА! НЮАРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКОГО ТАНКУ,
під протекторатом Українського Конґресового Комітету
запрошує Вас на показ нового ювілейного кольорового звукового фільму

ТРІЮМФ УКРАЇНСЬКОГО ТАНКУ
продукції АВРАМЕНКА

Висвітлення фільму відбудеться:

в залі Української Централі 180 Вільям вулиця у НЮАРКУ
П'ЯТНИЦЯ, 22-го квітня 1955 р., один сеанс о год. 8-ій вечора
СУБОТА, 23-го квітня 1955 р., два сеанси: І-ий о год. 5-ій попол., II-ий в год. 8-ій вечора
Приходіть самі і передавайте другим, зокрема молоді!

Ювілейний Комітет просить усі українські організації і всі особи, що займаються висвітлюванням фільмів, подбати, щоб цей документальний фільм був висвітлений в усіх українських оселях в Америці!

За інформаціями прошу вдаватися на адресу:
4 St. Mark's Pl., New York 3, N. Y.
Telephone: AL 4-7655

УВАГА! **УВАГА!**
Українці Бостону, Нової Англії та Сусідніх Стейтів!
УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. АПОСТОЛА АНДРІЯ В БОСТОНІ
запрошує все свідоме Українське Громадянство на урочисте свято

ПОСВЯЧЕННЯ ЗЕМЛІ
ПІД БУДОВУ НОВОЇ ЦЕРКВИ СВ. АП. АНДРІЯ В БОСТОНІ,
яке відбудеться
в неділю, 24-го квітня 1955 р.

ПРОГРАМА СВЯТА:

9-та год. ранку — Архиєрейська Служба Божа, яку в Церкві св. Тройці на Арлінґтон Стр. відправить Високопреосвященіший ІОАНН, Митрополит Української Православної Церкви в Америці в сослуженні місцевого та доколичного Духовенства.

11:30 рано — авто-буси, які чекатимуть біля Церкви на Гостей, відідуть на Форест Ґілл, — на місце посвячення площі.

12:00 впол. — Високопреосвященіший Митрополит ІОАНН довершить посвячення згаданої площі для майбутньої Церкви в честь св. Славного і Всехвального Ап. Андрія Первозванного, Основоположника Церкви Христової на Україні.

1-ша год. попол. — Ті самі автобуси відвезуть Гостей до Мюнісипал Голл в Розліндеіл на спільний Обід-Свячене, яке о год. 1:30 попол. почне молитвою Високодостойний наш Гість Владика Митрополит.

3-та попол. — Концерт найкращих мистецьких сил українського Бостону при співучасті відомого чоловічого хору „Кобзарі", відомого також далеко поза Бостоном.

Оцим просимо все Українське Громадянство взяти чисельну участь в наших урочистостях!

Парафіяльний Уряд та Будівельний Комітет.

ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ

У.С.К. НЮ ЙОРК — BROOKLYN ITALIANS
за мистецтво Нац. Ліґи
Передзмаг
УСК 1Б — УСК ЮНАКИ

В НЕДІЛЮ, 24. КВІТНЯ 1955, о год. 3:45 попол. на грищі Steinway Oval, 19 Ave. & 37th St., Astoria, L. I. — Доїзд: IRT, BMT, & 8 Ave. Ind. субвей до Queens Plaza звідки автобусом Steinway No. 101 до кінця.

В СУБОТУ, 23. КВІТНЯ 1955, о год. 2:00 попол., в JUNIOR HIGH SCHOOL при Ave. B, між 4-6 вул. в Ню Йорку, відбудеться
ВІДБИВАНКОВИЙ ТУРНІР
який є рівночасно першою рундою мистецьких змагань за першенство СУАСТ.

Увага! — Нюарк, Н. Дж., й Околиця!
ОБ'ЄДНАННЯ ПРИХИЛЬНИКІВ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ
Відділ 2-ий в Нюарку, Н. Дж.,
повідомляє, що
в суботу, 23-го квітня 1955 р.
в залі ОбВУА при 9 Белмонт Евеня в Нюарку
—: відбудеться :—
доповідь п. н.
„ПОКОЛІННЯ 20-их РОКІВ"
Доповідь запляновану на виклик широкої і цікавої дискусії, виголосить
проф. Петро ГОЛУБЕНКО.
Початок о годині 7:30 ввечорі.
До численної участи запрошує всіх —
Управа.

УВАГА! **УВАГА!**
Филаделфія, Честер, Трентон, Нюарк, Ню Йорк та околиці.
ОБ'ЄДНАННЯ Б. ВОЯКІВ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ, БРАТСТВО КОЛ. ВОЯКІВ І. УД УНА І ТОВАРИСТВО Б. ВОЯКІВ УПА
Відділи та Станиця у Филаделфії
— влаштовують —
В СУБОТУ, 30-го КВІТНЯ 1955 Р.
в репрезентативних балевих залях міста Филаделфії
Town Hall
НА РОЗІ ВУЛИЦЬ БРОД і РАЙС.
ВЕЛИКІ ВОЯЦЬКІ ВЕЧЕРНИЦІ
на які щиро запрошують все Українське Громадянство та всю вояцьку родину.

Забаву вестимуть панове: Осип Головацький і Мирослав Прончак. — Багата і цікава програма вечора. — Вибір Королеви Весни. — До танку гратиме відома джезова оркестра В. БОСОГО в складі 10 музик. — Власний і знаменитий буфет в заряді Вп. Пань.

ПОЧАТОК О ГОД. 8:30. — ВСТУП $2.50. ПОБАЖАНИЙ СТРІЙ ТЕМНИЙ.

Оркестра гратиме до ранку.

Забавовий Комітет.

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149 2 Ев

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в п'ятницю 22 квітня відбудеться доповідь Б. П. Ржепецького на тему: В. Черчил людина епохи. Початок о год. 8.15 ввечорі.

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ В НЮ ЙОРКУ
повідомляє,що
У П'ЯТНИЦЮ, 22-го КВІТНЯ
відбудеться доповідь
Б. П. Ржепецького
на тему:
В. Черчіль людина епохи.
Початок 8:15 вечора.

ОБ'ЄДНАННЯ ПРИХИЛЬНИКІВ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ Відділ в Ню Йорку
—: влаштовує :—
в суботу, 23-го квітня 1955 р.
о годині 7:30 вечором
в залі Українського Народного Дому, ч. кімнати 22.
Доповідь п. з.
„ОБОРОНА ДЕРЖАВНОСТИ УКРАЇНИ А НЕ У.С.С.Р."
Доповідь виголосить д-р Роман ОЛЕСНИЦЬКИЙ.
Після доповіді запити і дискусія.
До численної участи запрошує всіх зацікавлених
Управа ОПВБУ в Ню Йорку.

Слідуюча доповідь:
14-го ТРАВНЯ — Інж. М. Химич „Промисловість України".

ШИКАГО! ШИКАГО!

Заходом
ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА ІЛЛІНОЙ В ШИКАГО

— відбудеться —
в АВДИТОРІЇ ШКОЛИ ШОПЕНА
ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО
СУБОТА, ДНЯ 23. КВІТНЯ 1955
О ГОДИНІ 7:30 ВЕЧОРА

Чистий дохід призначений на будову в Шикаґо пам'ятника ТАРАСА ГРИГОРОВИЧА ШЕВЧЕНКА

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Збори Комітету Об'єднаних Організацій.

Дня 2-го квітня 1955 р. в присутності біля 60-ти відпо-ручників, організацій, товарист-ва та установ міста Ню Йорку, зорганізовані в Об'єднаному Комітеті, відбули свої чергові трикартальні загальні збори, звіт із Шевченківської Акаде-мії, яку не слушно скритикува-ли-ті, що наймення допомагато-вати громаді, та з якої 300 дол. призначено на дім укр. культу-ри НТШ в Ню Йорку а 200 дол. на будову української школи в Ню Йорку.

На трикартальних зборах стояло питання Паради Льо-яльности, що має відбутися правдоподібно 1-го травня 1955 р. та для переведення якої ви-брано окремий комітет як слі-дує: голова П. Кучма, заступ-ники: Гнат Марчак, п-ні Кате-рина Пелешок та Мартин Ма-летич, секретар мгр. Н. Виниик, скарбник: Вол. Сушків, марша-ли від Амер. Укр. Ветерани: В. Бакай, Фліс й Ципа, оба ад-вокати з Ню Йорку. Члени ко-мітету: Лисогір, Соколишин, Андрейко, Василик, Бенцаль, Вишиваний, Скодзінська, Тома-шівська, Мельник, Повзанюк, Захарчук, Гусаківський, Секре-та, Шевчук, Лисняк, Яремчук. Для контролі цілого діловод-ства покличеться контр. комі-сію Об'єд. Комітет. Друга спра-ва, це було обговорення VI Кон-гресу УККА, що має відбутися при кінці травня в Ню Йорку, де Об'єд. Комітет, як господар терену, мусить виконати багато технічної роботи. Про УККА реферували голова П. Кучма, сотн. Лисогір — касир УКК та директор Ревай. У. Н. Фонд доходить до 80 тис. дол. і тре-ба припильнувати, аби всі орга-нізації вислали на Конгрес сво-їх делегатів та заплатили за все по 18 доларів від особи. УККА багато зробив для розгол-осу укр. справи в світі за посе-редництвом комісії конг. Керс-тена, якому вдячні поневолені нації справили недавно бенкет. Резолюцію дальше продовжу-вати діло тієї комісії всі рада віталн та задовільно прийняли рішення передати її висновки до Об'єднаних Націй в цілли ви-магання вияснення від Совєтів. Також УККА підкреслює резо-люцію конгр. Бошa про прослі-дження примусової репатріації в 45—47 рр. в Німеччині та Ав-стрії й Італії. П. Клим від Спортової громади реферував справу закупу площі, на що Збори рішили закупити один шер за $25 та закликають всі організації підперти те діло. Мгр Савчак говорив про допо-могу укр. науковцям в Сарселі, Европа, та про закуп гасльової Енциклопедії Українознавства. Гр. Яримчук закликав жертву-вати Писанку на ЗУАДК, далі згадано про Оселю СУМА та школу, на яку Об'єднаний Комі-тет зібрав і передав $1,000.

Д-р Ол. Соколишин, інф. реф.

Посмертна Згадка

В першу річницю смерти сл. п. Отця Іванові Лехицькому!

26-го березня, ц. р. в суботу ранком зійшлася родина із близькими знайомими до Укра-їнської Православної Церкви св. Володимира на 14-й вулиці, щоб вислухати Службу Божу по сл. п. о. Іванові, котрий по-лишив нас усіх 23-го березня м. р. По Богослуженні зійшли-ся учасники до дому вдови По-кійного, п. Марії Лехицької, на малу перекуску. Тут п. М. Пань-ків, один із друзів Покійного, виголосив вірш присвячений о. Іванові:

„Замовк соловейко, що ранком весною
Богові й людям пісні щебетав,
У вирій полинув, до нас не поверне
Він для свого люду все, що мав віддав.

Дух його полинув до самого Творця,
І в раю небеснім буде там співать.
Буде там молитись і Бога просити,
Щоб на Україну зійшла благодать.

І молись там, Друже, наш Пасторе Рідний,
За край, Рідну Церкву і за долю,
Згадай й за нарід, за тих, що в неволі,
Щоб Бог Україні післав мир і Волю.

Тож Влажені всі ці, що шляхом терништим
Несуть тяжкий хрест свій в борні, до мети,
Що за ідеали, за Церкву й Нарід
Спішать і в пустелю, щоб за них вмерти!"

Пригадували присутні хрус-тальний характер о. Івана, його посвяту для церкви, громади, для народу, його дні в Україн-ській Армії, терпіння по в'язни-цях. Пригадували... із сумом... із радістю... Помолилися за ду-шу Покійного і, замість квітів на його свіжу могилу, зложили $15.00 на допомогові цілі ЗУ-АДК-у через Український Золо-тий Хрест.

П. Р.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ШИКАГО, ІЛЛ. — Заряд С-ва Благовіщення Відд. 125 по-відомляє членів, що збори від-будуться в неділю, 24-го квітня, о год. 1. попол. під ч. 851 N. Western Ave. Одною з важних справ до полагодження є спра-ва нашої участи в Шостім Кон-гресі УККА, який відбудеться 28-29-30 травня 1955. Зоглядy на це присутність всіх членів є пожадана. — Управа.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Перші квартальні збори Т-ва Запорозь-ка Січ, Відд. 206, відбудуться в суботу, 23-го квітня, в залі при 74 Гарріс Еве., о год. 7-ій веч. Просимо всіх членів прибути на ці збори, будуть важні справи до обговорювання і до полаго-дження, як також звіти уряду і контролі за перший квартал. Проситься членів Т-ва і Відд. вирівнювати свої вкладки точ-но кожного місяця і на призна-саний час. — М. Чагарин, предс.; І. Кокольський, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка Відд. 252 відбудуться в неділю, 24-го квітня, о год. 12-ій впол., у залі при 2250 В. Кортез. Про-сяться всіх членів прийти і вирівня-ти вкладки. — Когут, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й.—Т-во „Жи-дачів" Відд. 393 повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 24. квітня, о год. 3-ій попол., в Укр. Нар. Домі, 140-142, 2-га Евеню. По зборах „Свячене". Просить-ся членів прибути на час. — І. Дубик, предс.; Є. Валанда, кас.; З. Серафин, рек. секр. М. Лит-вин, фін. секр.

ЙОНГСТАВН, О. — Т-во ім. О. Васараб, Відд. 348 повідом-ляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 24. квітня, зараз по Великій Служ-бі Божій, в церковній залі при 526 W. Rayen Ave. Проситься усіх членів прибути і вирівняти свої довги, та вирішити інші важні справи. — М. Черніга, предс.; М. Періг, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Т-во ім. Т. Шевченка Відд. 64, пові-домляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 23. квітня, о год. 7:30 веч., у Вінар-ського при Майн вул. Просимо всіх членів явитися на зборах, бо маємо важні справи до полаго-дження. — І. Вурний, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Збо-ри за І-ий квартал Т-ва „Запо-розька Січ" відд. 234 відбудуть-ся в суботу, 23-го квітня, о год. 7:30 веч. в У. Н. Домі. Тому, що на попередніх місячних зборах була мала скількість членів, ба-гато справ лишилось до полаго-дження, як також буде вибір де-легатів на Конгрес УКК й зві-тування за І—ий квартал. Про-ситься всіх членів прибути. — І. Іваник, фін. секр.

ЧИ ВАЖКО ВАМ ПРИБУТИ НА ВАЗІ?

ОСЬ ПОРАДА ЯК МОЖНА НАБУТИ ВАГУ.

Чи Ви колись старалися набути кілька фунтів для Вашої худор-лявої фігури? Чи може встида-ючися, Ви погодилися з фак-том, що вже на це немає жад-ної ради. Тож, якщо Ви важите замало тільки з огляду на Ваш недостатній апетит і невідповід-ну дієту, не тратьте надії. Про-читайте про цей плян, що допо-може Вам гарно виповнити та покрити Ваші худорляві части тіла.

Старання, дбайливість у доборі харчів за відповідною схемою допоможе Вам набути щоденно відповідну кількість потрібних кальорій. І в цьому саме кри-ється секрет як в таких умови-нах Вашого стану здоров'я здо-бути ще кілька додаткових фун-тів ваги. Тому поручається Вам збільшувати щоденно, постепен-но і постійно кількість кальорій для Вашого організму, старати-ся скріпити Ваш апетит і допов-нити Вашу щоденну дієту.

Ось Вам формула, що хочемо Вас з нею обзнайомити, яка має в собі чудову вітаміну B12 спе-ціяльно спрепаровану з суми 10-ох інших вітамін і мінераль-них складників.

Ви можете дістати відповідну кількість цього лікарства на 2 місяці, разом з способом зажи-вання висококальорійних харчів, якщо зараз вишлете до нас цей виріз разом до TYNOL CO., Box 321, Dept. 56, Croton on Hudson, N. Y. Платите поштареві $6.50 при доручениі посилки. Це може ви-глядати дещо, задорого, але точно це сума є тільки 10¢ ден-но. Напишіть точно друком Ва-ше ім'я і адресу на другій сто-роні коверти, щоб не було жад-ного припізнення у доставі Ва-шого запасу.

Цікаве для старших чоловіків

Вітаміни й мінеральні води для спеціяльного вжитку людьми старшого віку — є вже відомі. Корисні висліди дають найбіль-шу заохоту людям, які є стур-бовані і пригноблені своїм ста-ном. Не потребуєте морочити-ся, що ви „старі", втомлені, ві почуваєтеся, що ви „скінчені" коли той стан не є функціональ-ний,а просто викликаний браком B1, B2 niacinamide, або залізa тому, що тепер появився знаменитий і сильний засіб, який охоплює всі ті життєві елемен-ти плюс 15 інших вітамін і мі-неральних вод а все це тільки в одній капсульці. Все, чого по-требуєте, це взяти одну з отих капсульок денно, щоб дістати певну скількість терапевтичних вартостей з деяких найважли-віших поживних складників, які витворюють енергію, відому чо-ловікові. Щоб дістати 50 штук запасу того препарату, вишліть просто поштою цю вирізку до TYNOL CO., Dept. 512, Box 321, Croton on Hudson, N. Y., а щоби мати певність напишіть друко-ваним письмом своє прізвище й адресу на обороті коверти. Пакунок буде доставлений по-тою за післяплатою $4.48, що дорівнюється видаткам меншому чк 10 центів денно, себто до-сить мало, щоб видати їх для свого добра.

ТАРЗАН, ч. 3448. Несподівано.

— Чекай тут! — шепнув Пайк до Лешера. — Я вже вислідджу, хто це пхає носа у чужі справи.

Пайк обережно підкрався до отвору в шатрі. Дивовижність станови́ща дозволила на хвилеве послаб-лення звичайної обережности, яка прикметна створінням пущі.

А Тарзана так захопило його відкриття, що він не чув осторогі кроків, аж поки не було запізно!